

ÖĞRENCİ DEVAMLILIĞINI SAĞLAMADA OKUL YÖNETİCİLERİNİN UYGULAMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

The Evaluation of School Administrators Practices in Ensuring Student Continuity

Doç. Dr. Cemal AKÜZÜM*

Dr. Mehmet DEMİRKOL**

Dr. Özcan EKİCİ***

Öz

Bu araştırmada, okul yöneticilerinin görüşleri temelinde ilköğretim kurumlarında öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetiminin belirlediği politikaları izleme ve uygulamadaki etkililiğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Tarama türünde desenlenen araştırmanın evrenini, Diyarbakır ili merkez ilçelerindeki (Bağlar, Kayapınar, Yenişehir, Sur) 220 ilköğretim kurumunda (ilkokul ve ortaokul) görev yapan 512 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Örneklemini ise, dört merkez ilçedeki ilköğretim kurumlarında çalışan yöneticilerin dağılımını tutarlı bir şekilde temsil etmesi için tabakalama örnekleme yöntemi kullanılarak araştırmaya dâhil edilen 217 okul yöneticisinden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak, araştırmacılar tarafından geliştirilen 37 madde ve 4 faktörden oluşan “Öğrenci Devamlılığını Sağlamada Okul Yönetimi Politikaları Ölçeği” kullanılmıştır. Çalışmadan elde edilen veriler SPSS paket programı ile analiz edilmiştir. Analizde, betimsel istatistikler yanı sıra bağımsız örneklem için t-testi, tek yönlü varyans analiz (ANOVA), Mann Whitney U testi ve Kruskal Wallis H testi kullanılmıştır. Araştırma bulguları, okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamada en çok uyguladıkları politikanın “yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar” olduğunu, en az uyguladıkları politikanın ise “eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar” olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca yönetici görüşleri arasında, yaş, hizmet yılı, görev türü ve yönetici olarak çalışma süresi değişkenleri bakımından anlamlı farklılıklar görülmüştür. Özellikle, yaş, hizmet yılı ve yöneticilik süresi daha fazla olan yöneticiler ile okul müdürlerinin öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetimi politikalarını daha etkin bir şekilde uyguladıklarını ve izlediklerini ifade ettikleri görülmüştür.

Anahtar kelimeler: Öğrenci devamlılığı, okul yönetimi politikaları, ilköğretim kurumları, okul yöneticileri.

Abstract

*Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, cemalakuzum@gmail.com
ORCID ID: 0000-0001-8011-6027

**Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Temel Eğitim Bölümü, mehmet.demirkol@dicle.edu.tr
ORCID ID: 0000-0003-1973-0364

***Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü,
ozcan44@hotmail.com ORCID ID: 0000-0003-1191-3166

The aim of this study is to assess the effectiveness of the school management in monitoring and implementing the guidelines established by the school administration in order to ensure the continuity of primary school students based on the opinions of the school management. The research was characterized by descriptive survey model. The study population consisted of 512 school administrators working in 220 primary and secondary schools in the central districts of Diyarbakir (Bağlar, Kayapınar, Yenişehir, Sur). The sample consisted of 217 school administrators included in the study. The stratification sampling method was used to show the distribution of primary school administrators in four central regions. The ¹“School Management Policies in Student Continuity Scale”, consisting of 37 items and 4 factors developed by the researchers, was used as a data collection tool. The data obtained from the study were analyzed by SPSS package program. In the analysis, along with descriptive statistics were also independent samples t-test, one way analysis of variance (ANOVA) and Mann-Whitney U test and Kruskal-Wallis H test was used. The research findings, policy school administrators most they apply in providing the students continuity "policies for cooperation's with managements and teachers," that if the policies they at least apply " policies for cooperation with education stakeholders and the school environment " has revealed. In addition, there were significant differences in terms of age, year of service, type of duty, and duration of working as a manager between the views of the managers. In particular, it was observed that school principals, who have more years, years of service and management period, have more effectively implemented and followed school management policies in order to ensure student continuity.

Keywords: Student continuity, school management policies, primary education institutions, school administrators

Giriş

Günümüz toplumlarının çağa ayak uydurabilmesi, çağın getirdiği yeniliklere adapte olabilmesi ile mümkündür. Bu adaptasyonu toplum içerisinde her ferde yansıtabilmek için de eğitimden yararlanılır. Eğitimin istenilen amaca hizmet edebilmesi eğitimin kalitesine ve o eğitim sürecini yöneten kurumların işlevselliğine bağlıdır. Eğitim yönetiminin en temel alt alanlarından birisi okul yönetimidir (Ağaoğlu, 2006). Eğitim sistemini bir bütün olarak çözümlenme ve birleştirmeyi amaçlayan eğitim yönetiminin sınırlı bir alana uygulanması olarak adlandırılan okul yönetimi (Taymaz, 1986, s. 123), okulu bir karar alma birimi olarak görür. Karar merci olan okul yönetimini yöneticiler, öğretmenler eğitici olmayan personel oluşturmaktadır (Kiraz, 2013, s.146).

Okul yönetiminin işlevsel vazifesini yerine getirebilmesi ve eğitim sürecini başarılı bir biçimde yönetebilmesi için okul yönetiminde yer alan bireylerin ortak çalışmasına ve işbirliği yapmalarına yönelik uyumu sağlayabilecek birtakım politikalar belirlemesi gerekir. Politika tasarlama sürecinde hareket sınırlarını Milli Eğitim sisteminin genel ve özel amaçları ile temel ilkeleri belirler (Bayrak, 2005). Bu ilke ve amaçlar doğrultusunda hazırlanan politikaların temelinde öğrencilerin ilgi ve gereksinimleri yer alır. Çünkü okul yönetiminin temel vazifesi ve tüm vazifenin temelinde, öğretimin etkinliğinin sürdürülmesi ve geliştirilmesi vardır (Akçay & Başar, 2004; Aksoyalp, 2010; Arslantaş & Özkan, 2014; Aydın, 2010; Bursalıoğlu, 2012; Kayıkçı, Özdemir & Özyıldırım, 2015; Korkmaz, 2005; Manaseh, 2016; Okutan, 2011; Yılmaz, 2009). Okul yönetimi ve öğrenci arasında öğretimsel bir ilişkinin ortaya çıkmasına neden olan bu süreç ile ortaya çıkan yönetsel politikalar, kimi zaman öğrenci gelişimini desteklemeye yönelik olurken kimi zaman öğrencinin okula olan devamlılığının sürekliliğini sağlamaya yönelik olabilmektedir.

Okul yönetimi açısından öğrencinin okula devamlılığı yadsınamaz öneme sahiptir. Çünkü bu durumun eğitimsel açıdan bilinen en önemli gerçeği, yaşanacak olan öğrenci devamsızlığının öğrenciyi etkilemekle kalmayıp, devamsızlık nedeniyle gerçekleşen informal öğrenmeler okulu dolayısıyla toplumu da etkileyecek olmasıdır. Olaya öğrenci açısından bakıldığında, devamsızlık yapılması dersi anlamada ve öğrenmenin hazzını alma konularında zorlanmalarına neden olacak, bu da akademik başarısızlığı kaçınılmaz kılacaktır. Bu problemleri yaşayan ve başarısız olan öğrencilerin okula karşı bağlılığı azalacak ve okulu terk etme riskleri artacaktır (Andrietti, 2014; Hoşgörür & Polat, 2015). Anlaşılacağı üzere, devamsızlık sorunu öğrenciyi bireysel olarak tüm yaşamını etkilediği gibi okul açısından, okulun en temel vazifesi olan belirlenmiş süreçte öğrenciye kazandırılması istenilen tutum ve davranışların, öğrenciye aktarılamamasına yol açacaktır (Çelikten, 2011; Kiraz, 2013).

Öğrenciler okula karşı çeşitli nedenlerden dolayı oluşan olumsuz tutumları nedeniyle devamsızlık yapabilmektedirler. Bu durumun kaynağında bireysel nedenler yer alabildiği gibi, ailevi sebepler, çevresel faktörler, toplumsal sorunların yanı sıra okul, yönetici ve öğretmen faktörleri de yer alabilmektedir (Altunkurt, 2010; Gül, Kıran & Nasırsi, 2016; Hoşgörür & Polat, 2015; Ramberg, Låftman, Fransson & Modin, 2018; Şanlı, Altun & Tan, 2015). Bu noktada okul yönetiminden beklenen, öğrencileri etkileme yeteneğine sahip bir alt sistem olarak onların başarılı olmaları için gerekli çalışmaları yapmaktır (Arslantaş & Özkan, 2014; Korkmaz, 2005). Bu sebeple okul yönetiminin okul düzeninin sağlanıp sağlıklı okul ortamlarının oluşturulması için gerekli bilgiye ve tecrübeye sahip olmaları gerekmektedir (Arslantaş & Özkan, 2014; Korkmaz, 2005; Kayıkçı, Özdemir & Özyıldırım, 2015; Konan, Bozanoğlu & Çetin, 2017). Öğretmenlerin yanı sıra okul yönetimlerinin de öğretim programında yer alan hedefler ile öğrenci beklenti ve amaçlarındaki uyum düzeyine, öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak seviyeye uygun öğretim stratejilerinin kullanılması gerektiğinin bilincinde olmalıdır.

Okul yöneticilerinin yönetsel olarak yapmış oldukları bürokratik işlemler eğitime destek etkinlikleridir (Can, 2007). Yani okul yöneticisinin yapmış olduğu tüm faaliyetler, okulun temel işlevi olan nitelikli bireylerin yetişmesi amacına uygun hareket etmektir. Bu sebeplerden dolayı, okulların eğitimin amaçlarının üst düzeyde gerçekleştirmeye yönelik organizasyonu, kaynaklarının sağlanması ve işleyişlerinin merkezinde okul yönetimleri yer almaktadır (Akbaşlı & Balıkcı, 2013; Konan, Bozanoğlu & Çetin, 2017; Türkmenoğlu & Bülbül, 2015). Okul yönetimi, öğrenci aday kaydı ile başlayan ve mezun oluncaya kadar devam eden süre içinde öğrencinin rollerini ve beklentilerini dengeli olarak sürdürmeye

çalışır. Bununla birlikte yöneticiler okul içinde meslektaşlarının ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrenciler ile ilgili farklı konularda çıkabilecek sorunları engellemeye ve çözüm üretmeye çalışmalıdır.

Okul yönetiminin alt boyutlarından öğrenci hizmetleri alanında yaptığı işlerden biri de öğrenci devamının izlenmesidir. Yani devamsızlık yapan öğrencilerin tespiti ve risk faktörlerinin ortadan kaldırılmasına yönelik çalışmaların yürütülmesidir. Çünkü devamsızlık, eğitim hakkını sınırlayan hatta çocuğun okulu terk etmesine etki eden bir sürecin başlamasına neden olmaktadır. Zorunlu öğrenim çağındaki çocukların okula devamlarını sağlamak eğitimin paydaşı olan bütün kesimlerin ortak yükümlülüğüdür. Bunu gerçekleştirebilmek için öğrenim çağındaki çocukların okuldan diplomasız ayrılmalarının önüne geçebilecek önleyici müdahalelerin geliştirilmesi gerekmektedir. Dolayısıyla okul yönetiminin öğrenci devamsızlığını önlemede başka bir deyişle devamlılığı sağlamada izlediği politikaların etkililiği en önemli unsur olarak görülmektedir. Okul yönetiminin söz konusu politikaları belirlemede yasal mevzuatı uygulama biçimi; eğitim paydaşlarıyla yürüttüğü ortak çalışmalar; oluşturduğu eylem planları ve müdahaleleri, eğitimcilerin bu süreçteki rollerini gerçekleştirme biçimi ayrıca önem arz etmektedir.

Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın temel amacı, okul yöneticilerinin görüşleri temelinde ilköğretim kurumlarında öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetiminin belirlediği politikaları izleme ve uygulamadaki etkililiğini belirlemektir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır:

1. Okul yöneticilerinin görüşlerine göre, öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetiminin belirlediği politikaları izleme ve etkililiği hangi düzeydedir?
2. Öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetiminin belirlediği politikaları izleme ve etkililiğine ilişkin yönetici görüşleri arasında;
  - a. Cinsiyet,
  - b. Yaş
  - c. Hizmet süresi,
  - d. Görev türü,
  - e. Yöneticilik süresi,
  - f. Okulun yer aldığı bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkenleri bakımından anlamlı farklılıklar var mıdır?

Yöntem

Araştırma Modeli

İlköğretim kurumlarında öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetimi politikalarının değerlendirilmesini amaçlayan bu araştırma tarama modelinde desenlenmiştir. Tarama modeli, geçmişte olan ya da hala varlığını koruyan bir durumu olduğu var olduğu gibi betimlemek (Karasar, 2013) için kullanılır.

Evren örneklem

Araştırmanın evrenini, Diyarbakır ili merkez ilçelerindeki (Bağlar, Kayapınar, Yenişehir, Sur) 220 ilköğretim kurumunda (ilkokul ve ortaokul) görev yapan 512 okul yöneticisi oluşturmaktadır. Evrendeki okul yöneticilerinin temsil yeterliklerini sağlamak amacıyla örneklem belirleme tekniklerine dayalı olarak minimum kişi sayısı hesaplanmıştır. Araştırmada olması gereken yönetici sayısı yani örneklem büyüklüğünü saptamak için Cochran'ın (1962) örneklem büyüklüğü belirleme formülü kullanılmıştır. Bu formülde %95 güven düzeyi esas alınarak, örnekleme alınması gereken yönetici sayısı en az 196 olarak hesaplanmıştır. Araştırma örneklemindeki eleman sayısına karar verildikten sonra Diyarbakır ili Bağlar, Kayapınar, Yenişehir ve Sur ilçelerindeki ilköğretim kurumlarında çalışan yöneticilerin dağılımını tutarlı bir şekilde temsil etmesi için tabakalama örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Bu amaçla ilköğretim kurumlarında görev yapan yöneticilerin ilçelere göre dağılımı esas alınmıştır. İlçelerde çalışan yöneticilerin evrendeki genel yönetici sayısına göre yüzdeleri tespit edilerek, orantı yoluyla araştırma örneklemindeki tabakalara düşen yönetici sayıları belirlenmiştir. Örneklemin temsil yeterliliğini artırmak için ikinci aşamada, her bir okul basit seçkisiz örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Bu doğrultuda, 245 okul yöneticisine

ölçek dağıtılmış, 224 okul yöneticinden yanıt alınabilmiştir. 7 ölçek, işaretlenmemiş soru veya yetersiz işaretlemeler içerdiğinden değerlendirme dışı bırakılmıştır. Bu süreç sonunda araştırmanın örneklemini, ilköğretim kurumlarında görev yapan 217 okul yöneticisinden oluşmuştur. Örneklem grubuna ait demografik bilgilere Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Örneklem Grubuna Ait Demografik Özellikler

Değişkenler	Gruplar	f	%
Cinsiyet	• Kadın	40	18.4
	• Erkek	177	81.6
Yaş	• 30 yaş ve daha az	38	17.5
	• 31-40 yaş	118	54.4
	• 41 yaş ve üzeri	61	28.1
Hizmet süresi	• 10 yıl ve daha az	89	41.0
	• 11-20 yıl arası	92	42.4
	• 21 yıl ve üzeri	36	16.6
Görev türü	• Müdür	58	26.7
	• Müdür yardımcısı	159	73.3
Yöneticilik süresi	• 5 yıl ve daha az	111	51.2
	• 6-10 yıl arası	57	26.3
	• 11 yıl ve üzeri	49	22.5
Okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu	• Düşük	87	40.1
	• Orta	108	49.8
	• Yüksek	22	10.1
Toplam		217	100

Örneklem grubunda yer alan okul yöneticilerinin cinsiyet değişkenine göre dağılımlarına bakıldığında kadın okul yöneticiler örneklemin %18.4’ünü (f=40) temsil ederken erkek okul yöneticileri örneklemin %81.6’sını (f=177) temsil etmektedir. Okul yöneticilerinin yaş değişkenine göre örneklem içerisinde dağılımına bakıldığında ise 30 ve daha az yaşa sahip yöneticiler örneklemin %17.5’ini (f=38), 31-40 yaş aralığındaki okul yöneticileri örneklemin % 54.4’ünü (f=118) ve 41 ve üstü yaşa sahip okul yöneticilerinin örneklem grubunun %28.1’ini (f=61) oluşturduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca okul yöneticilerinin % 41’inin (f=89) 10 yıl ve daha az, %42.4’ünün (f=92) 11-20 yıl ve %16.6’sının (f=36) 21 yıl ve üzeri hizmet yılına sahip olduğu görülmektedir. Örneklemin içerisinde yer alan okul yöneticilerinin %26.7’si (f=58) müdür olarak görev yaparken, %73.3’ü (f=159) ise müdür yardımcısı olarak görev yapmaktadır. Katılımcıların yönetici olarak çalışma süresine göre örneklem içerisindeki dağılımlarına bakıldığında okul yöneticilerinin %51.2’sinin (f=111) 5 yıl ya da daha az, %26.3’ünün (f=57) 6-10 yıl ve %22.5’inin (f=49) 11 yıl ve üzeri yöneticilik tecrübesine sahip oldukları anlaşılmaktadır. Okul yöneticilerinin görev yaptığı okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumuna göre dağılımına bakıldığında, bu okullardan %40.1’inin (f=87) sosyo-ekonomik durumu düşük, %49.8’inin (f=108) sosyo-ekonomik durumu orta ve %10.1’inin (f=22) sosyo-ekonomik durumu yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Veri toplama aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, literatür bilgisi doğrultusunda araştırmacılar tarafından geliştirilen “Öğrenci Devamlılığını Sağlamada Okul Yönetimi Politikaları Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma sürecinde kullanılması amaçlanan ölçeğin uygulama öncesi görünüş ve kapsam geçerliğini sağlamak için 3 eğitim bilimleri uzmanından görüş alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda düzenlenen ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğini belirlemek için ön uygulamaya konulmuştur. Ön uygulama sürecinde elde edilen veriler üzerinden ölçeğin yapı geçerliğini belirlemek için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Ölçeğin geliştirilme sürecinde faktör analizinin yapılması ile değişkenleri sınıflandırmak amaçlanmaktadır (Kalaycı, 2010). Ayrıca faktör analizi sürecinde verilerin faktör analizi yapmaya uygunluğunu belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi (Leech, Barrett & Morgan, 2005) ve verilerin normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek için Barlett Sphericity Testi (Tavşancıl, 2002) yapılmıştır. Yapılan test sonuçlarından KMO değerinin .06’dan büyük çıkması ve Barlett Sphericity Test sonucunun anlamlı çıkması (p<.05) önerilmektedir (İslamoğlu & Alınçık, 2013; Büyüköztürk, 2012). Ayrıca ölçekte yer alan maddelerin öz değerlerinin 1, madde yük değerlerinin $\geq .30$ olması ve iki faktör

arasındaki farkın en az .10 olmasına özen gösterilmiştir (Büyüköztürk, 2012). Bu araştırmada kullanılan ölçeğin KMO değeri .923; Barlett Sphericity testi değeri χ^2 4212.567 ($p < .00$) olarak bulunmuştur. Elde edilen bu değerler, verilerin faktör analizi için uygun olduğunu göstermektedir. Ön uygulama sürecinde 42 madde ile toplanan ölçekten açımlayıcı faktör analizi sonucunda 5 madde faktör yük değerleri .30 altında olması ve faktör yükleri arasındaki farkın .10 dan az olmasından dolayı ölçekten çıkarılmıştır. Geri kalan 37 maddeye ilişkin elde edilen değerlere aşağıdaki tabloda yer verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmada kullanılan Ölçeğin Faktör Analizi Sonuçları

Faktör Adı	Madde Numarası	Faktör Yük Değeri	Faktörün Açıklayıcılığı (%)	Güvenirlilik Katsayısı (Cronbach's Alpha)
Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar	1	.534	18.70	.74
	2	.642		
	3	.726		
	4	.612		
	5	.485		
	6	.654		
	7	.535		
Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar	8	.463	15.76	.86
	9	.536		
	10	.538		
	11	.732		
	12	.734		
	13	.554		
	14	.668		
	15	.556		
	16	.539		
Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar	17	.705	14.17	.83
	18	.622		
	19	.515		
	20	.630		
	21	.572		
	22	.612		
	23	.723		
	24	.663		
	25	.532		
	26	.656		
	27	.523		
Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar	28	.603	16.34	.85
	29	.657		
	30	.621		
	31	.628		
	32	.736		
	33	.640		
	34	.568		
	35	.595		
	36	.589		
	37	.626		
Açıklanan Toplam Varyans = 64.97				
Kaiser Meyer Olkin (KMO) = .923				
Barlett Sphericity Testi $Ki Kare$ = 4212.567				
$sd = 666$				
$p = .000$				
Toplam Cronbach's Alpha = .93				

Yapılan açımlayıcı faktör analizi sonucunda maddelerin dört faktör altında toplandığı görülmektedir. Okul yöneticilerinin görüşlerinden ortaya çıkan ilk faktör *Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar* olarak adlandırılmıştır. Bu faktör 7 maddede oluşmakta ve faktör yükleri .485 ile .654 arasında değer almaktadır. Ölçeğin ikinci faktörü olarak ortaya çıkan ve *Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar* olarak adlandırılan faktörün 9 maddeden oluştuğu görülmektedir. Bu maddelerin faktör yüklerinin .463 ile .734 arasında olduğu görülmektedir. Ölçeğin üçüncü faktörü olan ve *Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar* olarak adlandırılan faktörün 11 maddeden oluştuğu ve bu maddelere ait faktör yüklerinin .515 ile .723 arasında değiştiği görülmektedir. Ölçekte yer alan ve *Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar* olarak adlandırılan son faktörün ise 10 maddeden oluştuğu ve bu maddelerin faktör yüklerinin .568 ile .736 arasında değiştiği görülmektedir.

Bununla beraber ölçeğin güvenilirliğini belirlemek için Croanbach-Alpha katsayıları ölçeğin hem geneli hem de ölçekte yer alan her faktör için ayrı ayrı hesaplanmıştır. Ölçeğin genel Cronbach-Alpha değeri .93 olarak hesaplanmıştır. Faktör bazında bakıldığında ise Croanbach-Alpha değerlerinin .74 ile .86 arasında değiştiği görülmektedir.

Verilerin analizi

Okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetimi politikalarına dair görüşlerini belirlemek için araştırma sürecinde kullanılan ölçek ile elde edilen verilerin hangi istatistiki yöntemler ile değerlendirileceğini ortaya çıkarmak için verilerin normallik ve homojenlik durumuna bakılmıştır. Verilerin normal dağılım durumunu belirlemek için Kolmogrov-Smirnov Z, homojenlik durumunu belirlemek için ise Levene testi yapılmıştır. Bu testlerin sonuçlarına göre, parametrik dağılım varsayımlarını yerine getiren verilerin çözümlenmesinde parametrik testler kullanılırken söz konusu varsayımları yerine getirmeyen veriler için de non-parametrik testler kullanılmıştır. Bu sınamaların sonuçlarına göre, cinsiyet değişkeninde İlişkisiz (Bağımsız) Örneklem t-Testi kullanılırken, yaş, mesleki kıdem, yönetici olarak çalışma süresi Tek Yönlü Varyans Analizi (One-Way Anova) kullanılmıştır. Bu testler sonucunda anlamlı farklılığın hangi denek grupları arasında gerçekleştiğini belirleyebilmek için Tukey testi ile çoklu karşılaştırmalar yapılmıştır. Geri kalan değişkenlerin karşılaştırılması için nonparametrik testlerin kullanılması uygun görülmüştür. Bu testlerden Mann Whitney U testi görev türü değişkenin karşılaştırılması sürecinde, Kruskal Wallis H testi de okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkeninin karşılaştırılması sürecinde kullanılmıştır.

Beşli likert tipi ile derecelendirilen okul yöneticilerinin görüş ortalamalarının yorumlanması için kullanılan ölçekte yer alan her maddeye ait değerler o maddenin gerçekleşme düzeyi olarak kabul edilmiştir. Ayrıca her maddenin gerçekleşme düzeyinin ağırlık ve sınırlılıkları Tablo 3'te yer alan değerler dikkate alınarak belirlenmiştir.

Tablo 3. Kullanılan Ölçekte Yer Alan Seçeneklerin Ağırlığı ve Sınırı

Seçenekler	Verilerin ağırlığı	Sınırı
Her Zaman Uygularım	5	4.21-5.00
Çoğunlukla Uygularım	4	3.41-4.20
Ara Sıra Uygularım	3	2.61-3.40
Nadiren Uygularım	2	1.81-2.60
Hiç Uygulamam	1	1.00-1.80

Bulgular

Bu bölümde, okul yöneticilerinin görüşlerinin cinsiyet, yaş, mesleki kıdem, görev türü, yöneticilik süresi, okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu gibi çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılması sonucunda elde edilen bulgular yer almaktadır.

Okul Yöneticilerinin Boyutlar Temelinde Genel Görüşlerine Ait Bulgular

Okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetim politikalarına yönelik boyutlar bazında genel görüşleri tablo 4'de verilmiştir.

Okul yöneticilerinin *Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar* ($\bar{X}=4.09$) boyutunda en yüksek görüş ortalamasına sahip olduğu ve bu boyuta yönelik okul politikalarının *çoğunlukla uygulandığı* görüşünün okul yöneticileri arasında hâkim olduğu görülmektedir. Çoğunlukla uygulandığı görüşünün benimsendiği diğer boyutların ise azalan bir sıra ile *Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar* ($\bar{X}=4.00$) ve *Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar* ($\bar{X}=3.83$) olduğu görülmektedir. Okul yöneticilerinin en düşük görüş ortalamasına sahip olduğu boyutun ise *Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar* ($\bar{X}=3.36$) olmakla birlikte bu politikaların ara sıra düzeyinde uygulandığı görüşünde oldukları görülmektedir.

Tablo 4. Okul Yöneticilerinin Boyutlar Temelinde Genel Görüşlerine Ait Betimsel İstatistikler

Boyutlar	n	$\bar{X}$	ss	sh	Yorum
Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar	217	4.00	.55	.04	Çoğunlukla Uygulanır
Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar	217	3.36	.84	.06	Ara Sıra Uygulanır
Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar	217	4.09	.56	.04	Çoğunlukla Uygulanır
Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar	217	3.83	.67	.05	Çoğunlukla Uygulanır
Toplam	217				

Cinsiyet değişkenine göre elde edilen bulgular

Okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamaya yönelik görüşlerini cinsiyet değişkenine göre karşılaştırmak için bağımsız t testi kullanılmıştır. Elde edilen verilere tablo 5’de yer verilmiştir.

Tablo 5. Cinsiyet Değişkenine Göre Elde Edilen Veriler

Boyutlar	Gruplar	n	$\bar{X}$	ss	sd	t	p
Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar	Kadın	40	4.08	.70	215	.92	.36
	Erkek	177	3.99	.52			
Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar	Kadın	40	3.31	1.00	215	.42	.67
	Erkek	177	3.37	.80			
Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar	Kadın	40	4.09	.70	215	.01	.99
	Erkek	177	4.09	.53			
Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar	Kadın	40	3.85	.84	215	.17	.87
	Erkek	177	3.83	.63			

$p < .05$

Yapılan analiz sonucunda *Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar* [$t_{(215)} = .92$; $p = .36$], *Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar* [$t_{(215)} = .42$; $p = .67$], *Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar* [$t_{(215)} = .01$; $p = .99$] ve *Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar* [$t_{(215)} = .17$; $p = .87$] boyutlarında okul yöneticilerinin puan ortalamaları arasında anlamlı farklılık görülmemiştir. Bununla beraber hem erkek hem de kadın öğretmenlerin görüş ortalamalarının *Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar* boyutunda *ara sıra* düzeyinde olduğu görülürken, geri kalan diğer üç boyutta okul yöneticilerinin görüş ortalamalarının çoğunlukla düzeyinde ve birbirine yakın olduğu görülmektedir (Tablo 5).

Yaş değişkenine göre elde edilen bulgular

Okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamaya yönelik görüşlerini yaş değişkenine göre karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Elde edilen verilere tablo 6’da yer verilmiştir.

Tablo 6. Yaş Değişkenine Göre Elde Edilen Veriler

<i>Boyutlar</i>	<i>Gruplar</i>	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı fark (Tukey)
Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar	a) 30 yaş ve daha az	38	4.00	Gruplar arası	1.91	2	.95	3.18	.04*	c-b
	b) 31-40 yaş	118	3.93							
	c) 41 yaş ve üzeri	61	4.15	Gruplar içi	64.23	214	.30			
	Toplam	217	4.01		66.14	216				
Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar	a) 30 yaş ve daha az	38	3.41	Gruplar arası	7.89	2	3.94	5.87	.00*	c-b
	b) 31-40 yaş	118	3.20							
	c) 41 yaş ve üzeri	61	3.64	Gruplar içi	143.81	214	.67			
	Toplam	217	3.36		151.70	216				
Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar	a) 30 yaş ve daha az	38	4.11	Gruplar arası	3.01	2	1.50	4.97	.01*	c-b
	b) 31-40 yaş	118	3.99							
	c) 41 yaş ve üzeri	61	4.26	Gruplar içi	64.64	214	.30			
	Toplam	217	4.09		67.65	216				
Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar	a) 30 yaş ve daha az	38	3.92	Gruplar arası	2.98	2	1.49	3.38	.04*	c-b
	b) 31-40 yaş	118	3.73							
	c) 41 yaş ve üzeri	61	3.99	Gruplar içi	94.58	214	.44			
	Toplam	217	3.84		97.56	216				

p<.05

Okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetim politikalarına ilişkin görüşlerin yaş değişkenine göre karşılaştırılması sonucunda; *Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar* [$F_{(2-216)}= 3.18$; $p= .04$], *Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar* [$F_{(2-216)}= 5.87$; $p= .00$], *Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar* [$F_{(2-216)}= 4.97$; $p= .01$] ve *Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar* [$F_{(2-216)}= 3.38$; $p= .04$] boyutlarında anlamlı farklılığın meydana geldiği görülmektedir. Birimler arası farkların hangi gruplar arasında olduğunu bulmak amacıyla yapılan Tukey testi sonucunda, ortaya çıkan anlamlı farklılığın 31-40 yaş aralığındaki okul yöneticileri ile 41 ve üzeri yaşa sahip okul yöneticileri arasında ve 41 ve üzeri yaşa sahip okul yöneticiler lehine olduğu görülmektedir (Tablo 6).

Hizmet Süresi değişkenine göre elde edilen bulgular

Okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamaya yönelik görüşlerini hizmet süresi değişkenine göre karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi (ANOVA) yapılmıştır. Elde edilen verilere tablo 7’de yer verilmiştir.

Tablo 7. Hizmet Süresi Değişkenine Göre Elde Edilen Veriler

<i>Boyutlar</i>	<i>Gruplar</i>	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı fark (Tukey)
Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar	a) 30 yıl ve daha az	89	4.00	Gruplar arası	2.00	2	1.00	3.33	.04*	c-b
	b) 11-20 yıl	92	3.93							
	c) 21 yıl ve üzeri	36	4.21	Gruplar içi	64.14	214	.30			
	Toplam	217	4.01		66.14	216				
Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar	a) 30 yıl ve daha az	89	3.25	Gruplar arası	6.52	2	3.26	4.81	.01*	c-a c-b
	b) 11-20 yıl	92	3.32							
	c) 21 yıl ve üzeri	36	3.74	Gruplar içi	145.17	214	.68			

	Toplam	217	3.36		151.70	216				
Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar	a) 30 yıl ve daha az	89	4.02	Gruplar arası	2.33	2	1.16	3.81	.02*	c-a c-b
	b) 11-20 yıl	92	4.06							
	c) 21 yıl ve üzeri	36	4.32	Gruplar içi	65.32	214	.31			
	Toplam	217	4.09		67.65	216				
Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar	a) 30 yıl ve daha az	89	3.75	Gruplar arası	2.43	2	1.22	2.73	.07	-
	b) 11-20 yıl	92	3.83							
	c) 21 yıl ve üzeri	36	4.06	Gruplar içi	95.13	214	.44			
	Toplam	217	3.84		97.56	216				

p<.05

Okul yöneticilerinin çalışma süresi değişkenine göre görüş ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda *Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar* boyutunda anlamlı farklılık görülmezken (p>.05); geri kalan üç boyutta anlamlı farklılık meydana geldiği görülmektedir (p<.05).

Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar [$F_{(2-216)} = 3.33$; p= .04] boyutunda ortaya çıkan anlamlı farklılığın 11-20 yıl hizmet yılına sahip okul yöneticileri ile 21 yıl ve daha fazla hizmet yılına sahip okul yöneticileri arasında, 21 yıl ve daha fazla hizmet yılına sahip okul yöneticileri lehine olduğu görülmektedir. Ayrıca, *Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar* [$F_{(2-216)} = 3.81$; p= .02] ve *Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar* [$F_{(2-216)} = 4.81$; p= .01] boyutlarında ortaya çıkan anlamlı farklılık ise 21 yıl ve daha fazla hizmet yılına sahip okul yöneticileri ile 30 yıl ve daha az ve 11-20 yıl arası hizmet yılına sahip yöneticiler arasında, 21 yıl ve daha fazla hizmet yılına sahip okul yöneticileri lehine olduğu görülmektedir (Tablo 7).

Görev Türü değişkenine göre elde edilen bulgular

Okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamaya yönelik görüşlerini görev türü değişkenine göre karşılaştırmak için Mann Whitney U testi kullanılmıştır. Elde edilen verilere Tablo 8'de yer verilmiştir.

Tablo 8. Göre Türü Değişkenine Göre Elde Edilen Veriler

Boyutlar	Gruplar	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar	Müdür	58	123.28	7150.00	3783.00	.04*
	Müdür Yrd.	159	103.79	16503.00		
	Toplam	217				
Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar	Müdür	58	115.37	6691.50	4241.50	.37
	Müdür Yrd.	159	106.68	16961.50		
	Toplam	217				
Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar	Müdür	58	122.43	7101.00	3832.00	.06
	Müdür Yrd.	159	104.10	16552.00		
	Toplam	217				
Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar	Müdür	58	124.05	7195.00	3738.00	.04*
	Müdür Yrd.	159	103.51	16458.00		
	Toplam	217				

p<.05

Okul yöneticilerinin görev türü değişkenine göre öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetim politikalarına yönelik görüş ortalamaları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda *Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar* [U= 3783.00; p=.04] ve *Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar* [U=3738.00; p= .04] boyutlarında okul müdürü lehine anlamlı farklılık olduğu görülmektedir. Geri kalan boyutlar olan *Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar* [U= 4241.50; p= .37] ve *Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar* [U= 3832.00; p= .06] boyutlarında ise okul yöneticilerinin görüşleri arasında anlamlı farklılık görülmemiştir (Tablo 8).

Yönetici Olarak Çalışma Süresi değişkenine göre elde edilen bulgular

Okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamaya yönelik görüşlerini görev türü değişkenine göre karşılaştırma yapmak için parametrik testlerden tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Elde edilen verilere Tablo 9'da yer verilmiştir.

Tablo 9. Yönetici Olarak Çalışma Süresi Değişkenine Göre Elde Edilen Veriler

Boyutlar	Gruplar	N	$\bar{X}$	Varyansın Kaynağı	Kareler Toplamı	Sd	Kareler Ortalaması	F	P	Anlamlı fark (Tukey)
Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar	a) 5 yıl ve daha az	111	3.98	Gruplar arası	1.06	2	0.53	1.74	.18	-
	b) 6-10 yıl	57	3.94							
	c) 11 yıl ve üzeri	49	4.13	Gruplar içi	65.08	214	.30			
	Toplam	217	4.01		66.14	216				
Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar	a) 5 yıl ve daha az	111	3.23	Gruplar arası	5.59	2	2.80	4.09	.02*	-
	b) 6-10 yıl	57	3.37							
	c) 11 yıl ve üzeri	49	3.64	Gruplar içi	146.11	214	.68			
	Toplam	217	3.36		151.70	216				
Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar	a) 5 yıl ve daha az	111	4.02	Gruplar arası	1.62	2	.81	2.62	.08	c-a
	b) 6-10 yıl	57	4.09							
	c) 11 yıl ve üzeri	49	4.24	Gruplar içi	66.03	214	.31			
	Toplam	217	4.09		67.65	216				
Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar	a) 5 yıl ve daha az	111	3.78	Gruplar arası	1.93	2	.96	2.15	.12	-
	b) 6-10 yıl	57	3.80							
	c) 11 yıl ve üzeri	49	4.01	Gruplar içi	95.64	214	.45			
	Toplam	217	3.84		97.56	216				

p<.05

Okul yöneticilerinin idarecilik yaptıkları çalışma süresi değişkenine göre görüş ortalamalarının karşılaştırılması sonucunda sadece *Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar* boyutunda anlamlı farklılığın meydana geldiği görülmektedir [$F_{(2-216)}= 4.09$; $p= .02$]. Ortaya çıkan anlamlı farklılığın 5 yıl ve daha az deneyime sahip okul yöneticileri ile 11 yıl ve üzeri deneyime sahip okul yöneticileri arasında, 11 yıl ve üzeri deneyime sahip okul yöneticileri lehine olduğu görülmektedir. Diğer boyutlar olan *Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar* [$F_{(2-216)}= 1.74$; $p= .18$], *Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar* [$F_{(2-216)}= 2.62$; $p= .08$] ve *Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar* [$F_{(2-216)}= 2.15$; $p= .12$] boyutlarında ise okul yöneticileri görüşleri arasında anlamlı farklılık olmadığı görülmektedir (Tablo 9).

Okulun Bulunduğu Bölgenin Sosyo-Ekonomik Durumu Değişkenine Göre Elde Edilen Bulgular

Okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkenine göre gruplandırılmış yöneticilerin, öğrenci devamlılığını sağlamada okul yönetimi politikalarına ilişkin görüşlerinin Kruskal Wallis-H testi sonuçları Tablo 10'da verilmiştir.

Tablo 10. Okulun Bulunduğu Bölgenin Sosyo-Ekonomik Durumu Değişkenine Göre Elde Edilen Veriler

Boyutlar	Gruplar	N	Sıra Ortalaması	Sd	χ^2	p	Anlamlı Fark (Mann Whitney-U)
Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar	a) Düşük	87	99.19	2	3.98	.14	-
	b) Orta	108	113.99				

	c) Yüksek	22	123.30				
	Toplam	217					
Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar	a) Düşük	87	114.47				
	b) Orta	108	109.58	2	4.01	.13	-
	c) Yüksek	22	84.55				
	Toplam	217					
Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar	a) Düşük	87	113.43				
	b) Orta	108	105.72	2	.74	.69	-
	c) Yüksek	22	107.59				
	Toplam	217					
Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar	a) Düşük	87	109.51				
	b) Orta	108	107.36	2	.28	.87	-
	c) Yüksek	22	115.05				
	Toplam	217					

p<.05

Analiz sonuçları, araştırmaya katılan yöneticilerin Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar [$\chi^2_{(2)} = 3.98$, p<0.05], Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar [$\chi^2_{(2)} = 4.01$, p<0.05], Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar [$\chi^2_{(2)} = 0.74$, p<0.05] ve Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar [$\chi^2_{(2)} = 0.28$, p<0.05] boyutlarındaki görüşlerinin okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkenine göre anlamlı bir biçimde farklılaşmadığını göstermektedir (Tablo 10).

Grupların sıra ortalamaları dikkate alınarak bir değerlendirme yapıldığında, Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar ve Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar boyutlarında yüksek sosyo-ekonomik düzeye sahip okulların diğer okullara oranla daha yüksek sıra ortalamasına sahip olduğu görülmektedir. Diğer boyutlara bakıldığında ise, Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar ve Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar boyutlarında düşük sosyo-ekonomik düzeye sahip okulların sıra ortalamalarının daha yüksek olduğu anlaşılmaktadır (Tablo 10).

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Bu araştırma ile okul yöneticilerinin görüşleri doğrultusunda öğrenci devamlılığını sağlamaya yönelik okul yönetimi politikalarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda, okul yöneticilerinin cinsiyet, yaş, hizmet süresi, görev türü, yöneticilik süresi ve okulun bulunduğu bölgenin sosyo-ekonomik durumu değişkenlerine ilişkin elde edilen bulgular şu sonuçları ortaya koymaktadır.

Bu araştırma ile okul yöneticilerinin, öğrenci devamlılığını sağlama sürecinde okul-aile ve yönetici-öğretmenler arasındaki işbirliğini gerçekleştirmeye ve öğretimsel önlemler almaya yönelik politikaları çoğunlukla uyguladıklarına dair görüş bildirdikleri sonucunda ulaşılmıştır. Ortaya çıkan bu sonuç eğitim öğretim sürecinin önemli iki ayağı olan okul yönetimi ve öğretmenler arasında var olan ilişki ağının kalitesi ile ilişkilendirilebilir. Çünkü okul yönetimi ve öğretmenler arasında güven ve yardımseverliğe dayalı işbirliğinin oluşması, öğretmen ve veliler arasında da benzer işbirliğinin ortaya çıkmasına olanak sağlar (Barth, 2006). Çınkır ve Çetin (2010) okullardaki mesleki çalışma ilişkilerinin olumlu olmasını okul içerisindeki birçok ilişkinin olumlu olmasına bağlamaktadır. Okul yönetiminin aile, öğretmen ile işbirliğinin çoğunlukla uygulanmasına rağmen eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikaların ara sıra uygulandığı görüşünün ortaya çıkması dikkat çekicidir. Aydoğan (2006) bu durumu okul öğretim programının çevreyi temel olarak yapılandırılmamasına ve çevreyle ilişkiyi güçlendirecek etkinliklerin yetersizliğine bağlamaktadır. Ayrıca okul yönetiminin çevreyi tanıması bu duruma etken olan bir başka faktör olarak gösterilebilir. Çünkü çevresel olanaklar ve kaynaklar çevre tanıdığı ölçüde okul amaçları doğrultusunda harekete geçer. Bu yüzden araştırmada okul yöneticilerinin çevreye yönelik politikalarını uygulama sıklıkları çevreyi tanıma düzeyleri ilişkilendirilebilir.

Yapılan araştırmada okul yöneticilerinin öğrenci devamlılığını sağlamaya yönelik okul yönetimi politikalarına ilişkin görüşleri arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı farklılık meydana gelmediği görülmüştür. Okul yöneticilerinin sahip olduğu cinsiyet rollerinin öğrenci devamsızlığını sağlamada benimsenen okul politikalarına yönelik bir farklılaşmaya sebep olmadığı söylenebilir. Okul yöneticilerine yönelik yapılan çalışmalarda (Ergün, 1996; Tan, 1979; Yavuz, 2006) idarecilerden beklenen rollerin cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaması bu durumu destekler niteliktedir. Ayrıca Can (2008) yapmış olduğu çalışmada, milli eğitimde yöneticiliğin öğretmenliğe oranla cinsiyet faktöründen etkilenmediğinden söz etmekle beraber yönetim ve politika yaklaşım tarzlarını belirleyen davranışların daha çok ön plana çıktığını belirtmektedir.

Görev türü değişkenine ilişkin elde edilen sonuçlar incelendiğinde, bütün boyutlarda okul müdürlerinin sıra ortalamalarının müdür yardımcılarında ait sıra ortalamalarından daha yüksek olduğu görülmüştür. Ayrıca sadece Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar ve Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar boyutlarında okul müdürü lehine anlamlı farklılık meydana geldiği sonucuna ulaşılmıştır. Okul politikalarını uygulamaya yönelik okul müdürü lehine ortaya çıkan bu farklılık eğitim öğretim sürecinde sahip olduğu görev ve sorumluluklar ile ilişkilendirilebilir. Çünkü okul müdürlerinin sorumlulukları yerine getirme sürecinde etkili olduğu hususlardan biri de sahip oldukları yetkililerdir (Keser & Gedikoğlu, 2008). Okul müdürünün görev yaptığı kurumun temsilcisi olması ve eğitimin diğer paydaşları ile yapılan işbirliği sürecinde imza atma, idare etme ya da görevlendirme yetkisinin olması bu duruma gerekçe gösterilebilir.

Okul yöneticilerinin yönetici olarak çalıştığı sürelerin değişken olarak alınıp karşılaştırılması sonucunda bütün boyutlarda 11 yıl ve üzeri yöneticilik yapmış okul yöneticilerinin en yüksek görüş ortalamasına sahip olduğu görülmesine rağmen anlamlı farklılık sadece Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar boyutunda ortaya çıkmıştır. Yavuz (2006) tarafından yapılan çalışmadan elde edilen sonuçlar bu durumu destekler niteliktedir. Okul yöneticilerinin mesleki deneyimleri sürecinde okul paydaşları ile işbirliği içerisinde bulunması bu duruma gerekçe gösterilebilir. Ayrıca, toplum yapısını değiştirebilecek, düzeltebilecek, ileri götürebilecek bir düşünceyi vermeye çalışmaktadır (Ergün, 1994). Okulların bu durumu gerçekleştirmeleri kurumun idari yapısının niteliğiyle yakından ilişkilidir. Okul niteliğini etkileyen etmenlerden biri olan okul idarecilerinin deneyimleri ile ilişkilendirilebilir. Okul yöneticisinin idareci olarak görev yaptığı çalışma sürecinde gerek aile gerekse okulun diğer paydaşları ile daha uzun süre etkileşime girmeleri bu durumu olumlu yönde etkilemektedir. Araştırmada okul idarecilerinin yaş ve hizmet yılı değişkenine göre benzer anlamlı farklılıklar göstermesi bu görüşü destekleyen diğer sonuçlardır.

Okulun bulunduğu bölgenin sosyo ekonomik durum değişkenine göre hiçbir boyutta anlamlı farklılık çıkmamasına rağmen Okul-aile işbirliğine yönelik politikalar ve Öğretimsel önlemlere yönelik politikalar boyutlarında yüksek; Eğitim paydaşları ve okul çevresi ile işbirliğine yönelik politikalar boyutu ile Yönetici ve öğretmenlerle işbirliğine yönelik politikalar boyutlarında ise düşük sosyo ekonomiye sahip bölgelerde yer alan okulların sıra ortalamasının daha fazla olduğu görülmektedir. Dinçel, Şahin ve Balıkcı (2013) okulun düşük sosyo ekonomiye sahip olmasını yönetici, öğretmen ve veli algılarını ve davranışlarını olumsuz yönde etkilediğinden bahseder. Araştırmada elde edilen sonuç ile bu durumun ekonomik büyüme ve gelir dağılımı ile bilişsel beceriler arasında kuvvetli ilişkiden (Hanushek & Wößmann, 2007) kaynaklandığı söylenebilir. Ailelerin ekonomik durumları yaşadıkları çevre ve okulu, okul ve öğretmen özelliklerinin öğrenci başarısını etkilemesi (Engin-Demir, 2009; Akar, 2010; Tansel, 2002) hatta öğrenci devamsızlığına neden olması (Öztekin,2013) bu duruma gerekçe olarak sunulabilir. Elde edilen bu sonuçlardan yola çıkarak aşağıdaki önerilere yer verilebilir:

- Okul yöneticileri her ne kadar geliştirilen politikaların uygulanması ve izlenmesi konularında yüksek düzeyde katılım göstermiş olsalar da öğrenci devamlılığı sağlamada politika geliştirme konusunda Bakanlık düzeyinde daha çok desteklenmeleri gerektiği önerilebilir.
- Okul yöneticilerinin uygulanması ve izlenmesi bakımından orta seviyede katılım gösterdikleri eğitim paydaşları ve okul çevresine yönelik politikalar, hem paydaşlar ile hem de okul çevresi ile daha çok etkileşime geçilmesi gerçeğini ortaya koymaktadır. Çünkü öğrenci devamlılığını sağlamak sadece okul ve okul yönetimi ile başarılabilecek bir durum değildir.

- Mesleki kıdem ve hizmet yılının öğrenci devamlılığını sağlamadaki etkilerine yönelik sonuçlar, hizmet yılı fazla olan yöneticilerin göreve yeni başlayanlarla bir arada deneyimlerini veya konuya özgü politika geliştirmedeki bilgilerini paylaşabilecekleri çeşitli seminerler düzenlenmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır.
- Öğrenci devamlılığını sağlamak için politika geliştirme ve izleme konularında okul müdürlerine, müdür yardımcılarının ve öğretmenlerin kararlara daha etkin katılmaları ve onlarla yetki paylaşımında bulunmaları önerilebilir.

Kaynakça

- Ağaoğlu, E. (2006). Sınıf yönetimiyle ilgili temel olgular. Z. Kaya (Ed.). *Sınıf yönetimi*. Ankara: Pegem AYayımları.
- Akar, H. (2010). Challenges for schools in communities with internal migration flows: evidence from Turkey, *International Journal of Educational Development*, 30, 263–276.
- Akbaşı, S., & Balıkcı, A. (2013). Okul yöneticisi ve öğretmen görüşlerine göre okul yöneticiliğinin meslekleşmesinin değerlendirilmesi. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 9(2), 366–377.
- Akçay, C. ve Başar, M. A. (2004). İlköğretim okulu müdürlerinin yönetsel görevlere ayırdıkları zaman ve bunları önemli görme dereceleri. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 10 (38), 170–197.
- Aksoyalp, Y. (2010). 21. Yüzyılda okul yöneticisinin niteliği: öğretim liderliği. *The Journal Of SAU Education Faculty*, 20, 140-150.
- Altınkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 129-141
- Altınkurt, Y. (2008). Öğrenci devamsızlıklarının nedenleri ve devamsızlığın akademik başarıya olan etkisi. *Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Dergisi*, 10. 123-145.
- Andrietti, V. (2014). Does lecture attendance affect academic performance? Panel data evidence for introductory macroeconomics, *International Review of Economics Education*, 15, 1-16
- Arslantaş, H.İ. & Özkan, M. (2014). Öğretmen ve yönetici gözüyle etkili okulda yönetici özelliklerinin belirlenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 26, 181-193
- Atak, H. (2011). Örneklem Seçimi. Ö. Çokluk (Ed.), *Araştırma yöntemleri içinde* (ss. 201-227). Ankara: Edge Akademi.
- Aydın, M. (2010). *Eğitim yönetimi*. (9. Baskı). Ankara: Hatipoğlu Yayınları
- Aydın, M., (2002). *Milli Eğitim Bakanlığı, eğitim kurumları yönetici atama ders notları*, Ankara.
- Aydoğan, İ. (2006). İlköğretim okullarında okul-çevre ilişkilerinin düzeyi. *Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 2, 121-136.
- Barth, R.S. (2006). Improving relationships within the school. *Improving Professional Practice*, 63(6), 8-13.
- Bayrak, C. (2005). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Pegem A Yay.
- Bursalıoğlu, Z. (2012). *Okul yönetiminde yeni yapı ve davranış* (17. Baskı). Ankara: Pegem A Yayınları.
- Büyükoztürk, Ş. (2012). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. (17.baskı). Ankara: Pegem.
- Can, N. (2007). İlköğretim Okulu Yöneticisinin Bir İlköğretim Lideri Olarak Yeni Öğretim Programlarının Geliştirilmesi ve Uygulanmasındaki Yeterliliği. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 3(2):228-244
- Cochran, W.G. (1977). *Sampling techniques* (3rd ed.). New York: Wiley.

- Çelikten, M. (2011). *Okul Örgütü ve Yönetimi*. V. Çelik (Ed.). (4. Baskı). Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi. Ankara: Pegem A Yayınları
- Çinkır, Ş & Çetin, S.K. (2010). Öğretmenlerin okullarda mesleki çalışma ilişkileri hakkındaki görüşler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*. 16(3).353-371
- Dincel, S. , Şahin, M. & Balıkcı. A.(2013). Okul iklimi ve sosyo-ekonomik durum: bir içerik analizi çalışması." *Marmara Üniversitesi - 8. Ulusal Eğitim Yönetimi Kongresi*. İstanbul.
- Engin Demir, C. (2009). Factors influencing the academic achievement of the Turkish urban poor, *International Journal of Educational Development*, 29, 17-29.
- Ergün, M.(2015).*Eğitim felsefesi*. Ankara: Pegem.
- Ergün. M. (1994). *Eğitim sosyolojisine giriş*. Ankara: Ocak Yayınları.
- Gül, S. Kıran, Ö. ve Nasırsi, H. (2016). Ortaöğretim (Lise) öğrencilerinin devamsızlık nedenleri ve yeni ortaöğretim kurumları yönetmeliğinin öğrenci devamsızlıkları üzerindeki etkileri (Atakum ilçesi örneği). *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9 (44), 925-933
- Hanushek E.A. & Wößmann L. (2007). The role of education quality in economic growth. *World Bank Policy Research Working Paper 4122*. 1-96
- Hoşgörür, V. & Polat, M. (2015). Ortaokul öğrencilerinin okula devamsızlık nedenleri (Söke ilçesi örneği). *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(1), 25-42
- Hoşgörür, V. & Polat, M. (2015). Ortaokul öğrencilerinin okula devamsızlık nedenleri (Söke ilçesi örneği). *MSKU Eğitim Fakültesi Dergisi*.2(1). 25-42.
- İslamoğlu, A. H. , Alınacı, Ü. (2013). Sosyal bilimlerde araştırma yöntemleri. İstanbul: Beta.
- Kalaycı, Ş. (2010). Faktör analizi. Ş. Kalaycı (Ed.), SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri içinde (ss. 321-331), Ankara: Asil.
- Karasar, N. (2013). Bilimsel araştırma yöntemi. 25. Basım. Ankara: Nobel
- Kayıkçı, K., Özdemir, İ. ve Özyıldırım, G. (2015). İlk defa ve yeniden okul müdürü görevlendirilmesi: Sözlü sınav üzerine bir değerlendirme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 21(4), 471-498.
- Keser, Z. & Gedikoğlu, T. (2008). Ortaöğretim okul müdürlerinin yetki ve sorumluluklarını kullanma derecelerinin belirlenmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 3(2) 1-23
- Kiraz, Z. (2013). Okul Örgütü ve Yönetimi. A. Ç. Sağlam (Ed.). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Maya Akademi Yayınları
- Konan, N., Bozanoğlu, B., ve Çetin, R. B. (2017). Okul müdürü görevlendirmeye ilişkin müdür görüşleri. *Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry*, 8(3), 323-349
- Korkmaz, M. (2005) Okul Yöneticilerinin Yetiştirilmesi: Sorunlar –Çözümler ve Öneriler. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 25(3), 237-252
- Leech, N. L., Barrett, K. C., & Morgan, G. A. (2005). SPSS for Intermediate Statistics; Use and Interpretation. (2nd Ed.). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Manaseh, A. M. 2016. Instructional leadership: The role of heads of schools in managing the instructional programme. *International Journal of Educational Leadership and Management*, 4(1), 30-27.
- Okutan, M. (2011). Okul Yönetiminde Öğretim ve Öğrenciyle İlgili İşler. V. Çelik (Ed.). (4. Baskı). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Pegem A Yay.
- Öztekin, Ö. (2013). Lise öğrencilerinin devamsızlık nedenlerinin incelenmesi. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Osmangazi üniversitesi. Eskişehir.

- Ramberg, j. , Låftman, S. B. , Fransson, E. & Modin, B. (2018). School effectiveness and truancy: a multilevel study of upper secondary schools in Stockholm. *International Journal of Adolescence and Youth*, 1-14
- Şanlı, Ö., Altun, M. ve Tan, Ç. (2015) Okula Devamsızlık Yapan Öğrencilerin Devamsızlık Sebeplerinin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 14 (55), 161-177
- Tansel, A. (2002). Determinants of school attainment of boys and girls in Turkey: individual, household and community factors, *Economics of Education Review*, 21, 455–470.
- Taymaz, H. (1986). Okul Yönetimi ve Yönetici yetiştirme. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 19 (1), 123-135
- Türkmenoğlu, G., & Bülbül, T. (2015). Okul yöneticilerinin göreve geliş biçimlerinin okul kültürüne yansımaları. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 526-549.
- Yavuz, M. (2006.) İlköğretim okulu müdürlerinden beklenen roller ve karşılama düzeyleri *Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 16. 657–670.
- Yılmaz, K. (2009). Okul Müdürlerinin Denetim Görevleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 10(1), 19- 35.